

Hvad den tyske Toldlov af 1879 angaar, er jeg ganske enig med den højtærede Minister i hans Syn paa, hvorfor Bismarck gik over til Protektionismen, og jeg vil tillade mig den Bemærkning, at jeg tror, det er et udmærket Argument, et udmærket Bevis, den højtærede Minister fremsatte, og jeg tror ikke, det ærede Medlem fra Horsens gør vel i at bygge paa et Brev fra Bismarck. Bismarck var en klog Mand, ogsaa naar han skrev private Breve. Den tyske Toldlov af 1879 har udviklet sig — hvis man vil bruge disse smukke Ord „udviklet sig“, for de passe egentlig ikke der — eller rettere, den har krænget sig om, er gaaet tilbage, er gaaet Krebsegang til at blive Aagertariffen af 1902. Naar Toldskruen er sat i Gang, saa bliver den ved at virke. I den Tid har Tyskland ingenlunde haft en lykkelig Udvikling. Tysklands Arbejderklasse stønner under den sammenkoblede Agrar- og Industritold. Landbruget stønner, klager og jamrer sig og forlanger stadig mere Told. Det er, som det hedder i Tyskland „Kraut- und Schlot“-Junkerne, der have sluttet denne Alliance, Hartkorns- og Skorstensbaronerne, og denne Alliance bliver stadig mere lammende for det tyske Folk. Selv Landbruget jamrer sig og kan ikke følge med i Modsætning til det danske Landbrug. Tysklands Statsgæld er i den protektionistiske Periode trods de franske 5 Milliarder vokset fra ingenting og trods Rigets Ungdom til 4 Milliarder — 4,000 Mill. Kr. Det er de skønne Frugter af det protektionistiske System i Tyskland, dette System, som er saa inderligt allieret med det militaristiske System. Nej, i Modsætning til denne Udvikling og i Modsætning til Udviklingen i Sverige peger jeg ganske rolig paa Udviklingen i Danmark, ikke mindst paa Udviklingen af det danske Landbrug, om hvilken der allerede er talt fra saa mange Sider i Salen. Her se vi netop, at Landbruget har klaret sig gennem Frihandelen og netop ved Frihandelen. Overfor Højre, der nu kommer og vil have os til at gaa i den protektionistiske Skole, siger jeg, som det ærede Medlem sagde: Lad os ikke drøfte Teorier, lad os se paa Historien. Historien — det ærede Medlem nikker — er en brillant Læremester ogsaa her i Danmark.

Hvad var det, det ærede Medlems Parti vilde lokke det danske Landbrug og det danske Samfund til i 70-erne og i 80-erne? Det var Agrartolden. Det var Estrup, som vilde friste Bønderne til at blive Protektionister. Man sagde: „Dette er den

eneste Mulighed, vi oversvømmes med Korn fra Alverdens Lande.“ Ganske den samme Tale, som nu lyder overfor Industrien, lød den Gang overfor Landbruget: Hvor kunne I taale det? Alt det billigere Korn, som fra al Verden strømmer ind over Danmark, det maa vi væрге os imod, ellers gaar vort Landbrug til Grunde! Saadan lød Estrups og Højres Tale. Men Bønderne vare kloge nok, fremsynede nok og frisindede nok til at afvise disse Sirenesange fra det Estrupske Højres Side. Og saa skete det netop i Kraft af Frihandelen, gennem den tekniske Udvikling, der kom ved Centrifugens Opfindelse, at der paa Grundlag af dette Korn, som man sagde var Landbrugets Ødelæggelse, skabtes en Landbrugsindustri med Mejerier, Slagterier osv., der paa sin Side igen har medført, at vore Byerhverv ere voksende stærkere op. Det er der jo ingen Tvivl om, at havde Landbruget ikke haft den Udvikling i de sidste 15—20 Aar, vilde vore Byerhverv heller ikke være voksende saa stærkt. Nej, der er en Solidaritet mellem Land- og Byerhverv. Men hvis Estrup og Højre havde sejret og lokket Landbruget til Protektionisme, saa havde vi foruden en vild Klassekamp, der ogsaa i politisk Henseende havde gjort overordentlig Skade og ogsaa i militær Henseende havde gjort overmaade Skade, faaet et stagnerende Landbrug, Protektionisme og Agrartold. Det vilde have været en Galvanisering af den økonomiske Tilstand paa et vist bestemt Tidspunkt, man vilde have skruet Udviklingen fast og sagt: Der staa den, og der skal den vedblive at staa, Kornpriserne skulle være saa høje som de altid have været! Det vilde have været Følgen, hvis man den Gang havde fulgt Højre.

Derfor siger jeg: lad os kun lære af Erfaringen og se, hvor godt det var, at vi ikke gik i Højres Skole! Landbruget forstod jo at forvandle Hindringer til Betingelser for Fremskridt, det forstod at forvandle det billigere Korn fra et færdigt Produkt til et Raastof for den ny Landbrugsindustri, som er opstaaet i de sidste 15—20 Aar. Det glæder mig, at der fra saa mange Sider her i Salen fra Landboeres Sider har hævet sig Røster for at komme bort fra de Rester af Agrarbeskyttelse, som findes i denne Toldlov. Det har glædet mig i høj Grad at høre, at Landboere ere staaede op og have forlangt Ostetolden og Humletolden fjernet, og at den højtærede Finansminister nu har erklæret, at han kan gaa med dertil. Det er overordentligt glædeligt, at vi faa disse Rester bort, de staa alligevel som